

Informacja o krajowej i międzynarodowej współpracy kryminologów

dr hab. Beata Gruszczyńska

dr Paulina Wiktorska

mgr Konrad Buczkowski

Sprawozdanie z konferencji europejskiego towarzystwa kryminologicznego 9 – 12 września 2009 r. - Ljubljana (Słowenia)

Konferencja Europejskiego Towarzystwa Kryminologicznego odbyła się w dniach 9-12 września 2009 r. w stolicy Słowenii – Ljubljanie. Wydarzenie to było współorganizowane przez Wydział Prawa Uniwersytetu w Ljubljanie oraz Wydział Wymiaru Sprawiedliwości i Bezpieczeństwa Uniwersytetu w Mariborze przy udziale Słoweńskiej Akademii Nauk i Sztuk.

Tematem wiodącym IX Konferencji Europejskiego Towarzystwa Kryminologicznego była: „Kryminologia i polityka kryminalna pomiędzy prawami człowieka a efektywną kontrolą przestępczości”.

Konferencja, prowadzona od jej początków w podobnej formule, jest miejscem spotkań kryminologów reprezentujących przede wszystkim państwa europejskie, ale z istotnym udziałem naukowców z innych części globu (Stany Zjednoczone, Argentyna, Australia, Japonia, Korea Południowa). W tym roku zgromadziła ona ponad 650 uczestników z 43 państw.

W trakcie obrad odbyły się cztery sesje plenarne i 8 sesji warsztatowych, podczas których wygłoszono ponad 530 wystąpień.

W trakcie sesji plenarnych poruszano problematykę związaną z głównym tematem konferencji, a zatem koniecznością takiego ukształtowania polityki kryminalnej, aby możliwa była właściwa i efektywna kontrola

przestępczości przy odpowiednim poszanowaniu praw człowieka. Zwrócono również uwagę na istotne wyzwania stojące przed kryminologią oraz zagadnienia handlu ludźmi. Odrębną sesję plenarną poświęcono rozwojowi kryminologii w Słowenii jak też zagadnieniom słoweńskiej polityki kryminalnej.

Sesje warsztatowe obejmowały szereg grup zagadnień. Warto wśród nich wskazać m.in. problematykę zapobiegania przestępczości, przestępczości na tle seksualnym w kontekście handlu ludźmi, przestępczości nieletnich i systemów odpowiedzialności nieletnich, zagadnienia dotyczące przestępczości ekonomicznej i przestępczości zorganizowanej, ze szczególnym uwzględnieniem cyberprzestępczości oraz terroryzmu, problematykę sprawiedliwości naprawczej, statystyk przestępczości oraz zagadnienia teorii kryminologicznych. Szereg sesji poświęcono również tzw. „zielonej” kryminologii oraz kryminologii środowiskowej (environmental criminology).

Sesja poświęcona korupcji i metodom jej zapobiegania przyniosła dwa interesujące wystąpienia przedstawiające wyniki badań dotyczących tego zagadnienia przeprowadzonych na Litwie i w Słowenii. Aleksandras Dobryninas (Uniwersytet Wileński) zaprezentował wyniki badań zatytułowanych „Mapa korupcji 2008” („Lithuanian Map of Corruption 2008”) przeprowadzonych w oparciu o wyniki ankiet skierowanych do trzech grup podmiotów: praktyków prawa, przedstawicieli administracji publicznej oraz ekspertów z zakresu przedsiębiorczości. Badaniem objęto różne formy korupcji polegające nie tylko na bezpośrednim wręczeniu korzyści majątkowej, ale również świadczeniu usług czy zatrudnianiu rodziny lub znajomych (nepotyzm). Celem badania było nie tylko oszacowanie poziomu korupcji na Litwie, ale również ocena jej roli w społeczeństwie. Wyniki pokazały, że na przestrzeni ostatnich lat poziom korupcji w społeczeństwie litewskim nie uległ radykalnym zmianom. Jednakże patrząc na oceny wyrażane w udzielanych odpowiedziach można zauważyć szereg rozbieżności. Podczas, gdy w opinii przedstawicieli administracji publicznej poziom korupcji (w różnych jej postaciach) w ciągu ostatnich lat rośnie, w opinii przedstawicieli przedsiębiorców – maleje. Symptomatyczne i jednocześnie interesujące do przytoczenia wydają się odpowiedzi na pytania dotyczące wręczania łapówek.

Na pytanie: czy wręczyłeś łapówkę? – 64% respondentów odpowiedziało twierdząco, a na kolejne pytanie: dlaczego nie wręczyłeś łapówki? – taki sam odsetek ankietowanych wskazał odpowiedź: „ponieważ nie było okazji do jej wręczenia”.

Badania przeprowadzone w Słowenii przez Jure Škrbeca z Komisji ds. Zapobiegania Korupcji („Analysis of Measurement of Corruption in Slovenia”) objęły okres od 1991 r. do dnia dzisiejszego i miały za cel ustalenie aktualnych trendów w korupcji (wzrost, spadek) oraz wskazanie obszarów najbardziej narażonych na tego rodzaju działania. Badanie zostało przeprowadzone w oparciu o dane zawarte w oficjalnych statystykach policyjnych oraz rejestry będące w posiadaniu Komisji ds. Zapobiegania Korupcji, jak również przy wykorzystaniu badania ankietowego opinii publicznej. Wyniki przeprowadzonych analiz wskazały, że rokrocznie w ciągu ostatnich kilkunastu lat poziom korupcji w Słowenii wzrasta, przy czym od roku 2000 wskaźnik ten wskazuje wzrost o niemal 100 % (nie zmieniła tego negatywnego trendu zmiana słoweńskiego kodeksu karnego w 2004 r.). Niekorzystne tendencje – w odbiorze społecznym – nasiliły ostatnie wybory prezydenckie w Słowenii przeprowadzone w 2007 r. Warto zauważyć, że już tylko w samym roku 2009 (do 10 września) Komisja ds. Zapobiegania Korupcji odnotowała 682 zawiadomienia o możliwości popełnienia czynu o charakterze korupcyjnym. Jako obszary (zawody) najbardziej narażone na korupcję wskazano: opiekę zdrowotną, zawody prawnicze, notariuszy, policję, różnego rodzaju inspektorów nadzoru.

Szczególną uwagę w ramach konferencji poświęcono problemowi terroryzmu i podejmowanym próbom jego zwalczania. Wzrost odczuwalnego zagrożenia terroryzmem, widoczny po ataku z 11 września 2001 r. na World Trade Center, jak również późniejszych zamachach w Madrycie w roku 2004 i Londynie w 2005, doprowadził do podjęcia w szeregu państw europejskich działań mających zapobiegać powstawaniu nowych zagrożeń. Dotyczy to w szczególności państw, w których istnieją liczebne grupy mniejszościowe wyznające islam (w szczególności Wielka Brytania). Grupy te próbując zachować swoją odrębność w nowoczesnych państwach europejskich starają się izolować od reszty społeczeństwa kierując się ku czynnikowi religijnemu

jako elementowi spajającemu. Dlatego też często jedynym motywem, dla którego młodzi ludzie będący członkami takich mniejszości kierują się ku grupom ekstremistycznym jest poszukiwanie swojej tożsamości i identyfikacji w wierze. Niestety również różnego rodzaju działania podejmowane przez państwa dokonują kategoryzacji członków społeczeństw przez pryzmat wyznawanej przez nich religii. Dlatego celem podejmowanych działań, w tym mających na celu zapobieganie terroryzmowi, powinny być próby zapobiegania takiemu poczuciu wyobcowania i zaprezentowania młodym ludziom możliwych rozwiązań alternatywnych (Nicola Madge, Kevin Stenson, „Faith and Safety – Young People, Risk and Security”).

Istotne jest, aby takie strategie nie były opracowywane i wdrażane wyłącznie wewnątrz poszczególnych państw. Dlatego też, w ramach polityki bezpieczeństwa prowadzonej przez Unię Europejską opracowywane winny być plany walki z terroryzmem i innymi zagrożeniami bezpieczeństwa (np. zorganizowaną przestępczością), które następnie wdrażane będą przez wszystkie państwa członkowskie (Sirpa Virta, „The EU Counter Terrorism Politics: Governing Through Counter Terrorism”).

Rozwój nowych technologii pociąga za sobą powstanie nowych typów przestępstw, czy też dostarcza nowych możliwości i form popełniania czynów dotychczas już penalizowanych. Współczesne systemy prawne zobligowane są do dostosowywania swoich regulacji karnych do tego rodzaju zmian technologicznych. Takim przykładem może być konieczność objęcia penalizacją czynów polegających na wykorzystaniu przez osobę dorosłą internetowych środków porozumiewania się (np. komunikatorów internetowych) do nawiązania kontaktu z inną osobą, w szczególności nieletnią, z zamiarem doprowadzenia do kontaktu o charakterze seksualnym. Nowe formy popełniania tego rodzaju przestępstw prowadzą nie tylko do konieczności dostosowania prawa, ale również do opracowania swoistych metod wykrywania i zwalczania tego rodzaju zachowań przestępczych (Gregor Urbas, „Protecting Children from Online Predators: The Use of Covert Investigation Techniques By Law Enforcement”).

Jednakże cyberprzestępczość dotykać może nie tylko osób, ale również może zagrażać infrastrukturze odpowiedzialnej za codzienne funkcjonowanie

społeczeństw. Współczesne społeczeństwa uzależnione są od technologii informatycznych – to komputery odpowiadają za prawidłową pracę elektrowni, telekomunikacji, bankowości i innych istotnych dla ludzkości dziedzin gospodarki. Wszystkie one są niezwykle podatne na ataki hakerów próbujących doprowadzić do awarii urządzeń albo przejąć nad nimi kontrolę. Badania przeprowadzone przez Miloša Lukmana i Igora Bernika z Uniwersytetu w Mariborze (Słowenia) pokazują, że około 50% pytanym przez nich respondentów zajmujących się zabezpieczeniami sieci potwierdziło, że tego rodzaju infrastruktura nie jest przygotowana na ataki internetowych przestępców. Jednakże bezpieczeństwo takich „krytycznych” dla funkcjonowania społeczeństw systemów zależy nie tylko od odpowiednich zabezpieczeń technologicznych, ale również od odpowiedniego wykształcenia osób je obsługujących, gdyż szczególnie w tym przypadku potwierdzenie znajduje teza, że najsłabszym ogniwem jest człowiek („Threats to Critical Infrastructure from Cyber Space”).

Internet zmienia ocenę moralną współczesnych w stosunku do szeregu zjawisk. Najlepszym przykładem może być stosunek do pornografii. Przed nastaniem epoki Internetu – pornografia adresowana była do wąskiej grupy osób szczególnie nią zainteresowanych i traktowana była przez ogół jako pewne ekstremum. Obecnie dostęp do niej jest powszechny i coraz więcej osób zaczyna traktować pornografię jako zjawisko „zwyczajne” i akceptowalne. Dostępność Internetu i nieograniczony dostęp do takich treści, a przy tym poczucie anonimowości prowadzi do tego, że sporą grupę odbiorców stanowią osoby z zaburzeniami na tle seksualnym, co z kolei wywołuje popyt na dostarczanie treści naruszających prawo, w szczególności treści pedofilskich (Katalin Parti, „Cyberspace: Freedom from fear? Cybercriminology Theories on Distortion of The Personality”).

Internet daje poczucie anonimowości często złudnej, gdyż każdy krok internauty pozostawia możliwości do namierzenia ślad. Internet to również miejsce, w którym szereg osób próbuje zaistnieć wyzbywając się za wszelką cenę prywatności. Jednakże wiele osób traci swą prywatność w sposób przez nich niezamierzony. Uczestnictwo w różnego rodzaju grupach dyskusyjnych, forach internetowych, portalach społecznościowych (np. Facebook, czy w

Polsce – Nasza Klasa) dostarcza o konkretnych osobach tak wielu informacji, że stają się oni łatwym łupem dla przestępców. Z drugiej strony każdy krok w Internecie może być śledzony przez różne służby państwowe i może dostarczać szeregu informacji o internaucie nawet wtedy, gdy dba on o zachowanie bezpieczeństwa swoich danych. Istotne zatem staje się znalezienie odpowiedzi na pytanie, w jaki sposób zapewnić w sieci bezpieczeństwo danych osobowych przy konieczności monitorowania zagrożeń przez powołane do tego służby państwowe (Igor Bernik, „Better Information Security – Less Privacy”).

Rozwój Internetu prowadzi również do zmian w postrzeganiu niektórych zachowań przestępczych. Powszechna dostępność plików objętych prawami autorskimi w sieciach typu „peer-to-peer” (P2P) wymaga znalezienia nowego podejścia do ochrony własności, tym bardziej, że – jak wskazują badania przeprowadzone w Finlandii w 2008 r. na próbie 5826 osób w wieku 15 – 16 lat – wykorzystywanie P2P do pobierania plików muzycznych czy filmowych oraz oprogramowania nie jest traktowane jako poważne przestępstwo. Do nielegalnego pobierania treści z Internetu przyznało się 69% ankietowanych, z czego 29% pobierało takie pliki codziennie lub prawie codziennie. Nie czynili tego będąc nieświadomymi naruszania praw autorskich. Wręcz przeciwnie: 74% badanych przyznało się do tego, że wiedzieli, iż pobierając dane naruszają prawo. (Mikko Aaltonen, „Illegal Downloading as Delinquency: A Self-Report Study of young Peer-to-Peer Downloaders”).

W trakcie sesji poświęconych zagadnieniom przestępczości zorganizowanej wiele uwagi poświęcono zagadnieniu współczesnego piractwa morskiego. Zazwyczaj piraci kojarzą się nam z romantyczną wizją ludzi wyjętych spod prawa, pływających na szybkich statkach pod piracką flagą gdzieś w zamierzchłych wiekach, wizją podtrzymywaną przez wielkie produkcje filmowe. Tymczasem jest to zjawisko stale obecne jest w naszym życiu, a w ciągu ostatnich lat (od połowy lat 90-tych ubiegłego wieku) przybrało na sile. Niestety nie ma już w sobie nic z legendy. Współcześni piraci poruszają się szybkimi, małymi łodziami z grupą zamaskowanych napastników, których celem jest szybkie przejęcie ogromnych transportowców w celu uzyskania liczonego w milionach dolarów okupu, co zresztą zazwyczaj się udaje. Tym, co różni współczesnych piratów od ich poprzedników sprzed

kilku wieków jest fakt uniknięcia odpowiedzialności za swoje czyny. O ile zazwyczaj piractwo morskie w dawnych czasach kończyło się śmiercią pochwyczonego pirata, dzisiaj członkowie tych zorganizowanych grup przestępczych cieszą się wolnością. Jest to na tyle opłacalny proceder, że zasięg działania piratów rozszerza się obejmując swym zasięgiem nie tylko niejako tradycyjne tereny w okolicach Cieśniny Malakka w Azji, ale opanowując coraz większe tereny na wschodnim wybrzeżu Afryki w okolicach Zatoki Gwinejskiej i ujścia rzeki Niger czy w tzw. rogu Afryki, gdzie działają głównie grupy somalijskie. Przyczyn wzrostu tego rodzaju zachowań przestępczych doszukiwać się można nie tylko w biedzie, jaka jest efektem wielu lat wojen w tym rejonie Afryki i zniszczeń nimi wywołanych, ale również względami ideologicznymi – chęcią zmuszenia zachodnich koncernów do wycofania się z inwestowania na tym kontynencie. (Silvia Ciotti, „A New Phenomenon: Piracy in the Niger Delta”, “Old Threats, New Challenges: Piracy in the Horn of Africa”, Vincent C. Figliomeni, “Combating Maritime Piracy and the Essential Role of Criminologists in Formulating the Next Steps”).

Wystąpienia zaprezentowane w panelu “Przestępczość, Nauka i Polityka” dotyczyły polityzacji problemu przestępczości i uczynienia z niego centrum politycznej debaty. Polityzacja obejmuje przede wszystkim reakcję wobec przestępczości, co powoduje, że następuje zwrot od zorientowanej na pomoc interwencji (a więc dotyczącej byłego przestępcy) w kierunku bardziej punitywnej reakcji powołanych do tego organów. Politycy zwracają uwagę na stosunek opinii publicznej wobec przestępstwa, sprawcy i wymierzanej kary i starają się wywrzeć nacisk na stosowanie reakcji zgodnie z „zapotrzebowaniem” tłumów (Tim Hope, „What Works”, *Civil Epistemology and the Republic of Criminology*), Trevor Jones, Tim Newburn, „Public Opinion, Politics and Responses to Youth Crime in England and Wales”). Dlatego też Simon Hallsworth i John Lea („Reconstructing Leviathan: the emerging contours of the security state”) stawiają tezę, że dzisiejszy rozwój polityki społecznej, kontroli przestępczości i bezpieczeństwa narodowego zmierza do wyłonienia się nowego typu państwa określanego przez nich mianem „państwa bezpieczeństwa” (security state). Z kolei Adam Edwards i

Gordon Hughes („Crime, Science and Politics”) wskazują, że w naukach społecznych, w tym i kryminologii powstała „trzecia fala”, w której decydującą rolę odgrywają stosunki na styku nauka – polityka, a wyrazem tej fali jest zjawisko polityzacji przestępczości. Autorzy podkreślają, że nauka i polityka powinny być od siebie odseparowane. Szczególnie powinno to dotyczyć rozdziału nauki od bieżącej walki politycznej, nacisku grup organizujących różnego rodzaju kampanie czy dziennikarzy.

Interesującym dla poznania zjawiska przestępczości w Japonii był jeden z paneli w ostatnim dniu konferencji. Poświęcony on został na zaprezentowanie problematyki przestępczości w tym kraju oraz postawom społeczeństwa wobec przestępczości i punitowności. Japonia obok Stanów Zjednoczonych jest jedynym wysoko rozwiniętym i demokratycznym państwem, które utrzymują w systemie prawnym i stosują karę śmierci. Badania przeprowadzone nad powodami korzystania z tej kary wskazują na wysoką punitowność społeczeństwa japońskiego, przy jednocześnie niskim poziomie przestępczości. Kara śmierci i inne surowe kary przewidziane przepisami są widziane jako właściwa odpowiedź na popełnienie przestępstwa. Wydaje się, że wyjaśnienia takiej postawy szukać trzeba w filozofii i antropologii społeczeństwa japońskiego (Mai Sato, „Predicting Support for the Death Penalty in Japan”, Ayako Uchiyama, „Current Trend of Crime and Cognition of Seriousness of Crime”, Mai Sato, Takeshi Honjo, Masato Kimura, „Debating the Death Penalty in Japan: Preliminary Results from a Deliberative Consultation”).

W ramach sesji prowadzonej przez prof. Krzysztofa Krajewskiego a dotyczącej przestępczości narkotykowej warto zwrócić uwagę na referat wygłoszony przez Matthew Bacon’a („Dealing with Dance drugs: drug detectives and drug enforcement in the time economy”) dotyczący jakościowym badaniom mechanizmów selekcji spraw dotyczących przestępstw narkotykowych (badania zostały przeprowadzone przez w wielkim mieście i niewielkim angielskim miasteczku). Dotyczy to w szczególności mechanizmów rządzących decyzjami policjantów o wniesieniu oskarżenia lub poniechaniu podejmowania w sprawie jakichkolwiek czynności. Kwestia ta jest szczególnie istotna w Anglii, gdzie funkcjonuje zasada oportunizmu

ścigania, ale same mechanizmy rządzące selekcją w takich sprawach mają znaczenie i w innych państwach.

Prof. Krzysztof Krajewski zaprezentował wystąpienie poświęcone występującym w Europie różnicom w stosowaniu prawa w zakresie zwalczania tego rodzaju przestępczości („European Differences in Law Enforcement Practice in the Area of Drugs”). Prof. Krajewski wyszedł od stwierdzenia, że ze względu na uwarunkowane tradycjami i kulturą prawną różnice występujące w europejskich systemach wymiaru sprawiedliwości, również zakres interwencji w przedmiocie przestępstw związanych ze środkami odurzającymi będzie podlegał znaczącemu zróżnicowaniu. Różnice te wypływać mogą z różnych przyczyn, z których część będzie miała charakter statyczny (zakres kryminalizacji), a część – dynamiczny (związany przykładowo z mechanizmami selekcji zgłoszeń dotyczących zdarzeń związanych ze środkami odurzającymi już na poziomie policji czy prowadzonego postępowania przygotowawczego). Na to wszystko nakładają się różnice organizacyjne dotyczące organów wymiaru sprawiedliwości ze szczególną rolą urzędu prokuratora i jego wyłącznym prawem do decydowania o skierowaniu aktu oskarżenia przeciwko osobie podejrzanej o popełnieniu przestępstwa narkotykowego. Dla badacza najłatwiejsze do zbadania tej problematyki są elementy o charakterze statycznym, gdyż dane potrzebne do analiz dostępne są w dokumentach sądowych czy różnego rodzaju bazach danych. Znacznie trudniejszym do oceny jest element dynamiczny, który wymaga sprawdzenia, w jaki sposób przepisy prawne są realizowane w praktyce, a w szczególności mechanizmy selekcji spraw kierowanych do sądów z aktem oskarżenia dokonywane przez organa prokuratury różnych państw. Ten bowiem element jest decydujący w ocenie rzeczywistego zakresu stosowania sankcji karnych, co może prowadzić do wniosku, że w krajach o szerokim zakresie kryminalizacji przestępstw związanych ze środkami odurzającymi praktyka stosowania prawa ulegnie znaczącemu zawężeniu i odwrotnie – w tych krajach, w których zakres kryminalizacji będzie dosyć wąski – do rozpoznania kierowane będzie znacznie więcej spraw. Przy czym wiedza o wskazanych wyżej mechanizmach jest znacznie lepsza w krajach „starej Unii”, niż wśród ostatnio przyjętych członków Unii Europejskiej. Wystąpienie poparte zostało

analizą danych statystycznych wskazujących na to, że systemy wymiaru sprawiedliwości w Europie koncentrują się na czynach związanych z posiadaniem czy nadużywaniem środków odurzających z różną intensywnością nie związaną wszakże z rzeczywistym poziomem zagrożenia tego rodzaju przestępczością w danym państwie.

Dr hab. Beata Gruszczyńska i dr Jacek Czabański (Instytut Wymiaru Sprawiedliwości) przedstawili w ramach panelu poświęconego europejskim badaniom wiktyimizacyjnym wystąpienie dotyczące testowanego w naszym kraju, a przygotowywanego w ramach Unii Europejskiej kwestionariusza badań wiktyimizacyjnych, którego celem jest zebranie danych z poszczególnych państw członkowskich o zakresie wiktyimizacji („Testing EU Victimisation Survey Module – Poland Case Study”). Zarówno kwestionariusz, jak również samo badanie, może stanowić alternatywę dla innych międzynarodowych badań wiktyimizacyjnych takich jak ICVS – Międzynarodowe Badanie Ofiar Przestępstw. Jego celem jest doprowadzenie do sytuacji, w której możliwe będzie dokonywanie porównań stopnia wiktyimizacji pomiędzy poszczególnymi państwami europejskimi. Projekt kwestionariusza rokuje ku temu pewne nadzieje, choć wymaga dopracowania i wprowadzenia w nim szeregu zmian.

Jedną z sesji panelowej poświęconej więziennictwu „*Prisons II*” prowadziła dr hab. Beata Gruszczyńska. Sesja obejmowała trzy wystąpienia poświęcone następującym zagadnieniom: roli programów edukacyjnych w zakładach karnych i wyrównywaniu szans w podejmowaniu pracy i powstrzymaniu się od ponownego popełnienia przestępstwa po opuszczeniu zakładu karnego, koncepcji badania reakcji rządów poszczególnych krajów na zalecenia CPT oraz charakterystyce populacji uwięzionych w krajach Unii Europejskiej z uwzględnieniem struktury społeczno-demograficznej, prawnego statusu skazanych, a także stopnia przeludnienia i obciążenia personelu penitencjarnego.

Głównym celem referatu pt. *The Impact of Prison Education on Recidivism* wygłoszonym przez Taiping Ho z *Bail State University* w Stanach Zjednoczonych było przedstawienie wyników badania wpływu edukacji na zachowanie się więźniów po odbyciu kary i wyjściu na wolność, a w

szczegółności na zdobycie pracy i nie powracania do przestępstwa. Badaniem objęto przestępców w stanie Indiana, którzy jak podkreślał autor, często byli analfabetami i należeli do biednej ekonomicznie i społecznie części społeczeństwa.

Zwalniani z więzień bez wykształcenia i kwalifikacji zawodowych mieli małą szansę na otrzymanie pracy, a duże ryzyko recydywy. Potwierdzają to dane statystyczne, według których około 40% uwięzionych było wcześniej bezrobotnymi, a około 70% miało wykształcenie poniżej gimnazjalnego (w tym czarnoskórzy więźniowie z reguły mieli gorsze wykształcenie niż biali). U podstaw założenia Departamentu Więziennictwa wprowadzającego programy edukacyjne w zakładach karnych leżało założenie, że przyczynią się one do wyrównania wykształcenia i zwiększenia szans na zdobycie pracy. Programy edukacyjne w stanie Indiana były różnorodne i skierowane zarówno do dorosłych więźniów, jak i nieletnich w ośrodkach poprawczych. W roku szkolnym 2007-2008 objęto nimi prawie 16000 więźniów, od podstaw nauki pisania i czytania, poprzez program odpowiadający wykształceniu zawodowemu, średniemu aż do licencjackiego. W badaniu analizą objęto 6560 więźniów zwolnionych z zakładów karnych w 2005 roku. Pod uwagę wzięto przede wszystkim czynniki społeczno-demograficzne oraz wpływ edukacji na poziom zatrudnienia i recydywy. W próbie byli również tacy więźniowie, którzy nie zdobyli żadnego wykształcenia.

Za wskaźnik efektywności wykształcenia przyjęto powrotną karalność. Na podstawie wielowymiarowego modelu regresji otrzymano zestaw predyktorów istotnie wpływających na ryzyko recydywy. Spośród zwolnionych z zakładów karnych, ponad dwukrotnie częściej powracali do przestępstwa ci, którzy nie mieli pracy. Poziom wykształcenia miał znaczenie w powrotności do przestępstwa: wskaźnik recydywy wśród osób z wykształceniem średnim wyniósł ponad 30%, podczas gdy dla osób bez takiego wykształcenia - blisko 40%. Absolwenci studiów pomaturalnych mieli prawie półtorakrotnie mniejsze prawdopodobieństwo powrotności do przestępstwa niż osoby bez wykształcenia średniego. Poziom wykształcenia miał istotny wpływ na zatrudnienie badanych po zwolnieniu z zakładów

karnych. Odsetek bezrobotnych wśród osób z najniższym wykształceniem wynosił prawie 60%, podczas gdy wśród osób z wykształceniem ponad podstawowym – ponad 40%. Programy edukacyjne stosowane w zakładach karnych w stanie Indiana miały duże znaczenie w ograniczeniu powrotności do przestępstwa, głównie poprzez zwiększenie szansy otrzymania zatrudnienia (po zwolnieniu z zakładu karnego). Badanie wykazało również jak wiele barier formalnych i nieformalnych muszą pokonać byli więźniowie. Stygmatyzacja jest trudna do przebycia i pełna tego świadomość leży u podstaw programów szkoleniowych więziennictwa w stanie Indiana, które są realizowane pomimo trudnych warunków ekonomicznych (recesji) i zmniejszenia wydatków budżetowych.

Referat pt. *The Implementation of the CPT Recommendations in the German Prison System* Daniela Cernko z Max Planck Institut w Niemczech przedstawiał koncepcję badania reakcji rządowej na zalecenia CPT, w tym m. in. Więziennictwa Niemieckiego. Podstawą analizy był art. 1 Europejskiej Konwencji o zapobieganiu torturom oraz niehumanicznemu traktowaniu lub karaniu: ...*"Komitet będzie badał poprzez wizytacje sposób traktowania osób pozbawionych wolności w celu wzmocnienia, w razie potrzeby, ich ochrony osób przed torturami bądź niehumanicznym lub poniżającym traktowaniem albo karaniem"*. Obok koncepcji, przedstawiono narzędzia badawcze oraz harmonogram badania w Niemczech. Pytania robocze brzmiały następująco: czy poszczególne kraje właściwie reagują na zalecenia CPT, czy i w jaki sposób zalecenia są wdrażane, oraz na jakim szczeblu państwowym są one realizowane? Problemy, jakie pojawiły się u progu badań w Niemczech dotyczyły spraw organizacyjnych, w tym federacyjnego systemu politycznego, długości procedur, brak zwolenników badania i trudności finansowe.

Referat *Prison Population in Europe*, wygłoszony przez dr hab. Beatę Gruszczyńską z Katedry Kryminologii i Polityki Kryminalnej Uniwersytetu Warszawskiego, obejmował charakterystykę populacji więziennych w oparciu o dane statystyczne europejskiej bazy penitencjarnej SPACE I tworzonej pod auspicjami Rady Europy i obejmującej wszystkie kraje członkowskie. Analizą objęto kraje członkowskie Unii Europejskiej oraz grupy EFTA. Warto zauważyć, że podobnie jak w innych obszarach (statystyki policyjne, sądowe),

tak i w tym przypadku porównywalność danych międzynarodowych jest ograniczona i wynika to m.in. z różnic w systemach karnych, definicjach, sposobie rejestracji i sprawozdawczości. Najważniejsze ustalenia przedstawiają się następująco: w krajach UE, podobnie jak całej Europie, zróżnicowanie współczynników uwięzienia było bardzo duże. W 2006 r. średnia unijna (łącznie z krajami EFTA) wynosiła 121 (uwięzionych na 100 tys. ludności), przy czym w krajach byłego bloku socjalistycznego (z wyjątkiem Słowenii) współczynniki były zdecydowanie wyższe niż krajach Europy Zachodniej (najniższe współczynniki odnotowano na Cyprze i we Włoszech: 52; 63, a najwyższe – w Estonii i na Łotwie: 314; 280 oraz w Polsce (232). Wysokie współczynniki często wiązały się z przeludnieniem zakładów karnych (najsilniejsze ponad 20% przeludnienie miało miejsce w Hiszpanii, na Węgrzech, w Grecji, a następnie m.in. w Belgii, Bułgarii, Francji, Polski).

W konsekwencji wysokich współczynników uwięzienia, w większości krajów Europy Centralnej i Wschodniej, obserwuje się znaczne obciążenie pracowników zakładów karnych. O ile średni współczynnik obciążenia (liczba uwięzionych na jednego pracownika) w roku 2006 w krajach UE i EFTA wynosił 1,6, to w większości krajów postsocjalistycznych był powyżej 2, a w Polsce – 3,6. Populacje więzienne w krajach wspólnoty różnią się ponadto strukturą społeczno-demograficzną oraz statusem prawnym osób przebywających za murami zakładów karnych. Największy odsetek kobiet wśród uwięzionych odnotowano w Hiszpanii i Portugalii, na Węgrzech w Finlandii i Holandii (6 do 8), zaś najniższy w Polsce – 3. Niski był również udział kobiet wśród uwięzionych w Irlandii, Irlandii Płn. na Cyprze, w Bułgarii, Francji i na Litwie (3% do 4%). Częściowo jest to związane z odsetkiem cudzoziemców, którzy niekiedy stanowią aż około 2/3 wszystkich uwięzionych (Luksemburg, Szwajcaria). Duże różnice wystąpiły również między odsetkami skazanych i aresztowanych. W większości krajów postsocjalistycznych, w Finlandii, Wielkiej Brytanii (Anglii i Walii) oraz w Niemczech skazani stanowili ponad 80% przebywających w więzieniach, podczas, gdy we Włoszech, Holandii, Luksemburgu, Wielkiej Brytanii (Irlandii Północnej) i Szwajcarii skazani nie przekraczali 60%, czyli blisko połowa – to osoby o statusie aresztowanych.

Struktura skazanych według rodzajów popełnionych przestępstw była także bardzo zróżnicowana. Trudno jednoznacznie określić grupy krajów o przewadze więźniów skazanych za poszczególne rodzaje przestępstw. Należy jednak podkreślić, że w krajach postsocjalistycznych wśród odbywających karę pozbawienia wolności najwięcej jest sprawców kradzieży (od 25% do 55%). W krajach tej grupy częściej, niż w więzieniach Europy zachodniej, przebywają sprawcy zabójstw, rozbojów, a zdecydowanie rzadziej skazani za przestępstwa przeciwko życiu i zdrowiu (z wyjątkiem zabójstw) oraz przestępstw narkotykowych. Różnice występują też w długości orzeczonej kary; w krajach byłego bloku socjalistycznego (z wyjątkiem Bułgarii i Słowenii), także w Hiszpanii średnia długość orzeczonej kary pozbawienia wolności wynosiła od 10 do 30 miesięcy, podczas gdy w krajach skandynawskich, Wielkiej Brytanii, Luksemburgu, Szwajcarii, na Cyprze – poniżej 7 miesięcy. Należy podkreślić, że monitorowanie współczynników uwięzienia oraz społeczno-demograficznej struktury skazanych i aresztowanych należy do istotnych elementów oceny polityki karnej i reakcji wymiaru sprawiedliwości na przestępczość. Istotna byłaby analiza czynników wpływających na rozmiary i podstawowe charakterystyki populacji więziennych. Współczynniki uwięzienia, jak wynika z dotychczasowych badań, nie zależą od stopnia zagrożenia przestępczością w poszczególnych krajach. Należałoby zatem wziąć pod uwagę m.in. różnice w systemach i polityce karnej, w tym w szczególności stosowanie kar nieizolacyjnych oraz system probacji.

Konferencja jest również okazją dla autorów publikacji kryminologicznych do przedyskutowania zawartości ich prac. Służyć temu mają panele pod wspólnym tytułem „Autor meets the critics”. W dwóch z nich zaprezentowano książki Sonji Snacken i Dirka van Zyl Smitha pt. „Principles of European Prison Law and Policy. Penology and Human Rights” (wyd. Oxford University Press) oraz książkę Dario Melossiego pt. „Controlling Crime, Controlling Society: thinking about crime in Europe and America” (wyd. Polity Press). Pierwsza z pozycji stanowi znakomite kompendium wiedzy na temat powstania i ewolucji europejskich regulacji dotyczących kwestii więziennych, obejmujące orzecznictwo Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, raporty Komitetu Zapobiegania Torturom, Konwencje i Zalecenia

Rady Europy itp. Natomiast druga z książek – napisana przez jednego z przedstawicieli kryminologii radykalnej – to jedna z ważniejszych pozycji ostatnich lat pokazująca m.in. różnice pomiędzy ewolucją kryminologii europejskiej i amerykańskiej w ostatnich dziesięcioleciach.

Konferencja Europejskiego Towarzystwa Kryminologicznego pokazuje też aktualne trendy w rozwoju współczesnej kryminologii. W ramach tej grupy zagadnień szczególnie interesujący referat wygłosił Günter Stummvoll z Keele University („Urban criminology” – Crime prevention and Urban Sociology”). Przedstawił on propozycję stworzenia nowej subdyscypliny kryminologicznej opartej przede wszystkim na dorobku socjologii miasta w odniesieniu do specyfiki miejskiej przestrzeni społecznej i fizycznej w kontekście prewencji przestępczości. Rozszerzeniem zagadnień zaprezentowanych na konferencji będzie książka (redagowana wraz z Timem Hope) o takim samym tytule, która powinna ukazać się w przyszłym roku.

Panel dotyczący przyszłości więźniów przyniósł kilka wystąpień wartych odnotowania. Mark Hasley w swoim wystąpieniu („Prisoner Futures; The meaning(s) of Time”) zaprezentował problematykę znaczenia „czasu” w odbiorze młodych mężczyzn odbywających kary izolacyjne w zakładach karnych na terenie Australii. W szczególności zwrócił uwagę na często niedostrzegalne czynniki wpływające na subiektywne odczuwanie czasu przez poszczególnych skazanych. Wystąpienie zawierało konkluzje dotyczące znaczenia czasu zarówno pod kątem odbywanej kary pozbawienia wolności jak i pod kątem perspektyw na niepowrotność do przestępstwa po opuszczeniu zakładu karnego w przyszłości.

Finola Farrant w swoich „refleksjach nad uwięzieniem” („Prisoner Futures; Reflections on Incarceration”) zwróciła uwagę na fakt, że relacje byłych skazanych odbywających kary pozbawienia wolności, nie tylko dostarczają nam informacji o charakterystyce populacji osób trafiających do placówek penitencjarnych, ale także o społeczeństwie, które stara się kontrolować przestępczość poprzez stosowanie kar pozbawienia wolności. Podkreśliła konieczność skupienia uwagi na społecznym i medialnym odbiorze wizerunku osób odbywających kary izolacyjne.

Rossie Meek i Cathy Murray zreferowali metodologiczne założenia i wyniki badań własnych przeprowadzanych na dorosłych i młodocianych skazanych odbywających kary pozbawienia wolności („Prisoner Futures; Identity Research”).

Bart Cleas w swoim wystąpieniu zwrócił uwagę na instytucje sprawiedliwości naprawczej, podkreślając ich atrakcyjność dla współczesnych reform wymiaru sprawiedliwości. Referat opierał się na kryminologicznych założeniach sformułowanych przez Michela Foucault. Jego celem było unaocznienie aktualności i adekwatności myśli Foucault dla współczesnej polityki kryminalnej, w tym zwłaszcza w uzasadnianiu zapotrzebowania na instytucje sprawiedliwości naprawczej („Restorative Justice in Prison in relation to Foucault’s Perspectives”).

W panelu zatytułowanym “Więzienia I” Mart Rogan w swojej prezentacji poruszyła zagadnienia kary pracy na cele społeczne oraz systemu progresyjnego odbywania kary pozbawienia wolności w Irlandii. Irlandia pomimo pozostawania pod wpływem ustawodawstwa brytyjskiego (*Probation of Offenders Act 1907*) wyróżnia się wieloma specyficznymi rozwiązaniami w tym zakresie. W konkluzji wystąpienia wskazano, że jakkolwiek począwszy od II Wojny Światowej praca społeczna w irlandzkim systemie sprawiedliwości zagościła na dobre, to jednak instytucja ta nie jest stosowana w wystarczającym zakresie. Odpowiedzialnością za taki stan rzeczy należy obciążyć m.in. brak należytej ideologii dotyczącej rozwiązań o charakterze probacyjnym wśród polityków oraz wśród społeczności lokalnych („Penal Welfarism and its Progress in Ireland”).

Anton Symkovych podzielił się z uczestnikami refleksją na temat wybranych aspektów „relacji władczych” w ukraińskich zakładach karnych („On Some Aspects of Power Relations in the Ukrainian Prison”). Władza jako podstawowy mechanizm oddziaływania w placówkach penitencjarnych determinuje zdecydowaną większość więziennego życia. Wystąpienie zawierało komparatystyczne zestawienie opisu sytuacji w londyńskim i ukraińskim zakładzie karnym o charakterze półotwartym dla mężczyzn. Metodologia badań opierała się o obserwacje, wywiady z pracownikami służby więziennej oraz z osadzonymi. Ich celem było zilustrowanie planowania i

efektywności używania władzy w zakładach karnych zwłaszcza pod kątem skuteczności pracy korekcyjnej skazanych.

Anija Dirkzwager i Candace Kruttschnitt zaprezentowały studium porównawcze dotyczące Angielskiej i Niderlandzkiej polityki kryminalnej w okresie powojennym aż po połowę lat 80 – tych. W swoim wystąpieniu autorki badań przedstawiły zmiany i rozwój polityki kryminalnej w obu systemach prawnych na przestrzeni dwóch ostatnich dekad. Zapoczątkowało to dyskusję dotyczącą efektywności polityki kryminalnej i kierunków jej ewaluacji w obu porównywanych krajach („Contrast in Tolerance; Imprisonment in the Netherlands and England 20 Years Later”).

W panel dotyczącym następstw uwięzienia Henrik Linderborg i Janne Kivivuori zaprezentowali socjo – demograficzną charakterystykę więźniów krótkoterminowych, opisali specyfikę ich zachowania i stosunku do własnej karalności ewoluującego w przyszłość. Podkreślono, że stanowią oni grupę zmarginalizowaną, cierpiącą na wiele wad społecznych. Konkluzje zostały sformułowane w oparciu o badania surveyowe przeprowadzone w fińskich zakładach karnych („Short-Term prisoners in Finland; A Study of Their Living Conditions and Criminality”).

Jan Tomasek przedstawił wnioski pochodzące z badań dotyczących efektywności stosowania instytucji warunkowego przedterminowego zwolnienia z odbywania części kary pozbawienia wolności w Czechach. Możliwość nakładania dozoru pracowników służb probacyjnych na warunkowo zwalnianych z zakładów karnych istnieje w czeskim prawie od 2002 roku. Wnioski sformułowano na podstawie badań, którymi objęto 627 warunkowo zwolnionych i poddanych pod dozór w 2003 roku. W konkluzji stwierdzono, że podobnie jak w innych krajach monitorujących to zjawisko, odsetek powrotności warunkowo zwolnionych na drogę przestępczą jest niepokojąco wysoki, co wskazuje na konieczność zrewidowania zarówno kształtu normatywnego samej instytucji jak i praktycznych aspektów jej stosowania („Parole in Czech Republic – How Does It Work?”).

Axel Dessecker zaprezentował swoje refleksje dotyczące kary dożywotniego pozbawienia wolności, która w Niemczech, podobnie jak w wielu innych krajach europejskich stanowi najsurowszą sankcję w katalogu

kar. Standardowo kara dożywotniego pozbawienia wolności wymierzana jest za dokonanie zbrodni morderstwa, ale może być stosowana również wobec sprawców innych ciężkich przestępstw. Niemieckie statystyki penitencjarne pokazują, że liczba więźniów skazanych na dożywocie wzrasta. Podczas prezentacji posłkowano się wynikami badań dotyczącymi znaczenia długości czasu spędzonego w zakładzie karnym dla życia skazanych („The Meaning of “Life”; A Study of Life Sentences in Germany”).

Z panelu „Nowe sankcje, kultury, relacje...” należy odnotować wystąpienie Rosamunde van Brakel (“Electronic Monitoring as Alternative For Remand Custody in Belgium; A Report on Initial Findings”) dotyczyło monitoringu elektronicznego jako alternatywy dla kary pozbawienia wolności w Belgii. Przeludnienie zakładów karnych jest poważnym problemem belgijskiego systemu wymiaru sprawiedliwości. Od 2000 r. podjęto próbę jego przezwyciężania poprzez wprowadzenie instytucji monitoringu elektronicznego. Skorzystać mogą z niego skazani na kary nie przekraczające wymiaru 3 lat pozbawienia wolności i może on być wówczas alternatywą dla całości lub części bezwzględnej kary więzienia, jak również osoby skazane na kary, których wymiar przekracza 3 lata i wówczas monitoring stosowany jest przez ostatni etap kary odbywany przez skazanego już w warunkach wolnościowych. Omówiono korzyści stosowania tej instytucji oraz efekty jakie przyniosła w walce z przeludnieniem placówek penitencjarnych.

Miranda Bonne zaprezentowała wystąpienie na temat relacji pomiędzy niderlandzkimi sądami a służbą probacyjną („Meting Out Punishment with a View to Influencing Behaviour; The Courts Versus the Probation Service”). Poruszono w nim między innymi problematykę kompetencji, wzajemnej wymiany informacji oraz efektywności działań podejmowanych wspólnie jak również należących do odrębnych prerogatyw obydwu służb.

George Mair zaprezentował wystąpienie referujące wyniki badań w zakresie efektywności stosowania sankcji wolnościowych oraz zawieszonych kar pozbawienia wolności w Anglii i Walii na przestrzeni 3 lat od 2005 r. Zreferowane zostały główne tendencje w polityce sądowej stosowania tych instytucji. Wszystkie trzy wystąpienia bardzo przychylnie oceniały sankcje wolnościowe o charakterze probacyjnym, uznając ich rozwój za prawidłowy

kierunek ewaluacji systemu wymiaru sprawiedliwości („The Community Order and Suspended Sentence Order After Four Years”).

Panel “Media i przestępczość” otworzyło wystąpienie Jiri Vlacha („Media and Crime in Czech Republic”), który podkreślił doniosłość roli mediów w kształtowaniu opinii społecznej na temat zjawiska przestępczości oraz efektywności pracy organów kontroli społecznej.

Mine Ozascilar („Online News Coverage of the Homicide in Istanbul”) zwróciła uwagę na zjawisko „dziennikarstwa internetowego”, które z początkiem lat 90- tych zaczęło odgrywać kluczową rolę wśród medialnych przekazów. Zreferowała sytuację jaka miała miejsce w Turcji pomiędzy 2003 a 2008 rokiem, kiedy to internetowe wiadomości dotyczące przestępczości były zdecydowanie przodującym źródłem wiedzy i opinii społeczeństwa tureckiego. Szczegółowe dane dotyczące zwłaszcza najcięższych przestępstw, takich jak morderstwa czy gwałty, wyraźnie wpłynęły na powszechny odbiór zjawiska przestępczości i spowodowały wzrost punitywnego nastawienia społecznego.

Aleš Bucar Rucman zaprezentował przegląd literatury słoweńskiej dotyczącej znaczenia mediów w kreowaniu społecznego wizerunku przestępczości, poczynając od lat 90 – tych XX wieku („An Overview of Research on Media Reports About Crime and Insecurity Issues in Slovenia”). Wynik tego przeglądu pokazał, że wszyscy autorzy publikacji we wskazanym zakresie pozostają zgodni, że media są najsilniejszą władzą we współczesnym społeczeństwie. Publicystyka dotycząca przestępczości i reakcji na nią stanowi wciąż atrakcyjny przekaz medialny dla większości społeczeństw. Trzeba jednak pamiętać, że wybiórcze traktowanie zagadnień przestępczości w przekazach medialnych w sposób istotny zniekształca rzeczywisty obraz przestępczości i odbiega od oficjalnych statystyk.

Warto jeszcze zwrócić uwagę na wystąpienia z panelu poświęconego probacji. Beth Weaver i Fergus McNeill zaprezentowali przegląd teorii i badań empirycznych dotyczących praktyki funkcjonowania instytucji probacyjnych w Wielkiej Brytanii („Travelling Hopefully; desistance Research and Probation Practice”).

Jose Cid i Joel Marti w swoim wystąpieniu zreferowali hiszpańskie rozwiązania normatywne o charakterze probacyjnym, które zilustrowali

badaniami katalońskiej populacji więziennej („The Process of Desistance – Obstacles and Strengths; Theoretical Underpinnings and Research Design”). Objęto nimi m.in.: warunkowo przedterminowo zwolnionych z zakładu karnego w 2002 r., skazanych będących tuż przed warunkowym zwolnieniem (m.in.; przebywających w więzieniach otwartych), jak również byłych więźniów, którzy skorzystali z warunkowego zwolnienia 6 miesięcy wcześniej. Praktycznym celem badań była diagnoza stanu faktycznego i poprawa efektywności pracy służb probacyjnych, zwłaszcza w zakresie działalności dotyczącej opieki nad skazanymi odznaczającymi się wysokim stopniem ryzyka powrotności do przestępstwa.

Deirdre Healy zaprezentował analizę dotyczącą szans skazanych повторно, poddanych probacji na niepowrotność do przestępstwa („Charting Pathways Through Change; Predicting Desistance from Crime among Repeat Offenders on Probation”). Badaniami w tym zakresie objęto 73 dorosłych mężczyzn, objętych probacją w Dublinie. Badano ich ponowną karalność i stopień przystosowania społecznego, co stało się podstawą do dyskusji na temat zasadności stosowania rozwiązań o charakterze probacyjnym dla tej grupy skazanych.

Katja Rancigaj i Robert Urek poruszyli problem szans skazanych na readaptację zawodową, która stanowi jeden z najistotniejszych elementów ponownego odnalezienia miejsca w strukturze społecznej („The Employability of Ex-Prisoners and Offenders – A Comparison Between United Kingdom and Republic of Slovenia”). Jest to bardzo istotny problem, ponieważ jak pokazują statystyki ok. 50% skazanych osadzonych w zakładach karnych nigdy wcześniej nie pracowała. Autorzy referatu skupili się m.in. na szansach byłych więźniów na rynkach pracy Wielkiej Brytanii i Słowenii, oraz wpływie zatrudnienia na ich brak powrotności do przestępstwa i resocjalizację.

Bardzo ciekawą inicjatywą podjętą w trakcie konferencji było pierwsze spotkanie grupy mającej zamiar opracować europejski podręcznik kryminologii. Inicjatywę tę ze strony polskiej poparli przedstawiciele Zakładu Kryminologii INP PAN oraz Katedry Kryminologii Uniwersytetu Jagiellońskiego.

Warto nadmienić, że z konferencją zostały połączone obchody 55-lecia istnienia Instytutu Kryminologii działającego na Wydziale Prawa Uniwersytetu w Ljublanie. To z historią tej jednostki badawczej wiąże się rozwój współczesnej słoweńskiej myśli kryminologicznej. Instytut Kryminologii utworzony w roku 1954 z inicjatywy dr Hinko Lučovnika przez ponad pół wieku swego istnienia przeprowadził ponad 150 projektów badawczych, a do jego pracowników zaliczają się tacy słoweńscy kryminolodzy jak prof. Alenka Šelih czy prof. Gorazd Meško.

Europejskie Towarzystwo Kryminologiczne w trakcie swojej dorocznej konferencji wręcza przyznawaną przez siebie nagrodę za szczególny wkład w rozwój myśli kryminologicznej. Tegoroczną laureatką nagrody została prof. Josine Junger-Tas z Zakładu Kryminologii Uniwersytetu w Utrechcie (Holandia).

Ponadto Walne Zgromadzenie Członków Europejskiego Towarzystwa Kryminologicznego dokonało wyboru kolejnego przewodniczącego na kadencję 2010 – 2011, którym prof. Miklos Levay z Zakładu Kryminologii budapesztańskiego Uniwersytetu im. Eotvosa Loranda.

Kolejna – X Konferencja Europejskiego Towarzystwa Kryminologicznego odbędzie się w dniach 7 – 11 września 2010 r. w Liege (Belgia).